

ONTWIKKELPROGRAMMA VRIJETIJDSECONOMIE PARKSTAD LIMBURG 2020-2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
We bouwen voort op de ingeslagen weg	8
We maken de identiteit van Parkstad beleefbaar	11
We zorgen voor een uitnodigende woon- en leefomgeving	17
We verbeteren de toeristisch-recreatieve verbindingen	19

INLEIDING

Strategische Visie Toerisme Parkstad

In 2009 heeft de toenmalige Parkstad Raad namens de Parkstadgemeenten ingestemd met de 'Strategische Visie op het toerisme in Parkstad'. Deze visie bestrijkt de periode van 2009 tot 2020. Voor de gezette stappen en het gevoerde beleid in de toeristische ontwikkeling van Parkstad heeft de regio in 2016 één van de grootste toeristische onderscheidingen ter wereld ontvangen: de WTTC Award. In deze visie was een groei-doelstelling van de toeristisch-recreatieve omzet naar €450 tot €475 miljoen in 2020 gesteld, meer dan een verdubbeling ten opzichte van 2007. Hierbij werd geadviseerd om de regio meer te ontwikkelen tot verblijfsbestemming. Deze doelstelling is ten dele behaald. Zo is de toeristisch-recreatieve omzet in de periode 2006-2018 gestegen met 85% tot €387 miljoen, waarmee de groeitrend van de toeristische sector in Parkstad is vastgehouden. Het maken van een inhaalslag voor verblijfs- en zakelijk toerisme is echter niet gerealiseerd. Zo is nog steeds 80% van de toeristische bestedingen in Parkstad afkomstig van de dagrecreatie. In de ontwikkelingen van de Leisure Ring en het versterken van de rode (intensieve) en groene (extensieve) clusters zijn daarnaast belangrijke stappen gezet. Kortom: de ambities van de strategische visie staan nog overeind, maar moeten wel worden geactualiseerd.

Visie Vrijtijdseconomie Zuid-Limburg

In het voorjaar van 2020 is de Visie Vrijtijdseconomie Zuid-Limburg door de 16 Zuid-Limburgse gemeenteraden vastgesteld. In deze ruimtelijk-economische visie worden de opgaven en kansen op het gebied van de vrijetijdseconomie in Zuid-Limburg benoemd evenals welke strategieën worden gehanteerd om deze opgaven op te pakken en kansen te benutten. Zuid-Limburg is daarbij voor gasten één bestemming, waarbij de eigenheid en complementariteit van de verschillende gebieden (deelbestemmingen) gezamenlijk vorm geeft aan de bestemming Zuid-Limburg. Deze wisselwerking tussen Zuid-Limburg en de verschillende gebieden daarbinnen zorgt ervoor dat sommige opgaven en kansen op Zuid-Limburgs niveau liggen en andere op het niveau van de deelbestemmingen. Dit Ontwikkelprogramma Vrijtijdseconomie Parkstad is een van de programma's die uitvoering geeft aan de Visie Vrijtijdseconomie Zuid-Limburg en richt zich op de opgaven en kansen voor de deelbestemming Parkstad.

Nieuwe ambities in Parkstad

Na het winnen van de WTTC-prijs is gestart met een oriëntatie op de benodigde toekomstige toeristische ontwikkeling van de regio. Daarvoor is samen met een aantal toeristische ondernemers in de regio het 'Ambitiedocument Toerisme Parkstad Limburg' opgesteld. Samen met hen is als ambitie benoemd om de ontwikkeling met hoogwaardig entertainment door te zetten, maar ook de transitiekracht van de regio als verhaal van de regio meer naar voren te brengen en toeristisch te cultiveren. Daarnaast is ook benoemd dat het landschap meer impact dient te krijgen.

Ook is met het document 'Avontuurlijk Parkstad' ingezoomd op de toeristische identiteit van het gebied. De in 'Avontuurlijk Parkstad' voorgestelde strategie voor het versterken van de toeristische identiteit is Parkstad herkenbaar te maken door drie onderdelen:

- Grote attracties en iconen aan de Leisurering
- Uitbundig groen en grote parken, door in te zetten op een mix van parkachtig landschap en culturele parels
- Typisch DNA van Parkstad, met ontsluiten van verscholen cultuur en natuur

Daarnaast dient de toeristisch-recreatieve beleving op alle niveaus (auto, fiets, wandelend) te worden verbeterd.

Verbreiding: van een focus op toerisme naar vrijetijdseconomie

De ingeslagen weg van de toeristische ontwikkeling van Parkstad heeft de regio veel succes gebracht. In 20 jaar heeft Parkstad zich vanuit het niets ontwikkeld tot een belangrijk deel van de bestemming Zuid-Limburg, waarbij de profilering en het toeristisch product van Parkstad complementair is aan het toeristisch product dat het Heuvelland en Maastricht bieden. Daarmee versterkt Parkstad de kracht van de vrijetijdseconomie van Zuid-Limburg.

De ingeslagen weg van de toeristische ontwikkeling van Parkstad wordt met dit Ontwikkelprogramma dan ook voortgezet. Daarbij wordt, op basis van de twee inspiratiedocumenten en conform de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg, deze weg wel verbreed. Deze verbreding betekent het verleggen van de focus op toerisme naar de vrijetijdseconomie en krijgt op twee manieren vorm:

- Waar in de Strategische Visie de toerist de centrale doelgroep was wordt in het Ontwikkelprogramma de centrale doelgroep verbreed naar toeristen en inwoners/recreanten. De focus verschuift daarmee van toerisme naar toerisme en recreatie, oftewel vrijetijdseconomie.
- De focus voor de verbindingen tussen de clusters wordt nu meer recreatief gezocht door de fiets als leidend vervoersmiddel neer te zetten en de parken en het landschap als ruimtelijke structuur.
- De verbinding tussen verschillende locaties wordt ook thematisch gelegd d.m.v. verhaal(lijnen).

IBA Parkstad

Het Ontwikkelprogramma Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg bouwt mede voort op projecten vanuit IBA Parkstad. Door IBA Parkstad is samen met de gemeenten, Provincie Limburg en een breed palet aan stakeholders gewerkt aan projecten die onder meer de vrijetijdseconomie in de regio versterken. Projecten als de Leisure Lane, het Romeins Kwartier, Wilhelminaberg, de kwaliteitsontwikkeling rond de Groeves (Sibelco, Beaujean), Leisure Ring, Land van Kalk, Gebiedsontwikkeling ZLSM, Reus van Schimmert en de gebiedsontwikkeling rond de Alfa Brouwerij dragen bij aan het beleefbaar maken van de identiteit van de regio en zorgen voor een betere verbinding en een versterking van de relatie tussen stad en land. De behaalde resultaten van IBA Parkstad zullen met trots in het Expojaar (vanaf de zomer van 2021 tot de zomer van 2022) worden getoond. IBA fungeert daarbij als vliegwiel, waarbij de ingezette koers binnen het Ontwikkelprogramma Vrijetijdseconomie Parkstad zal worden gecontinueerd en versterkt.

Stad en land versterken elkaar

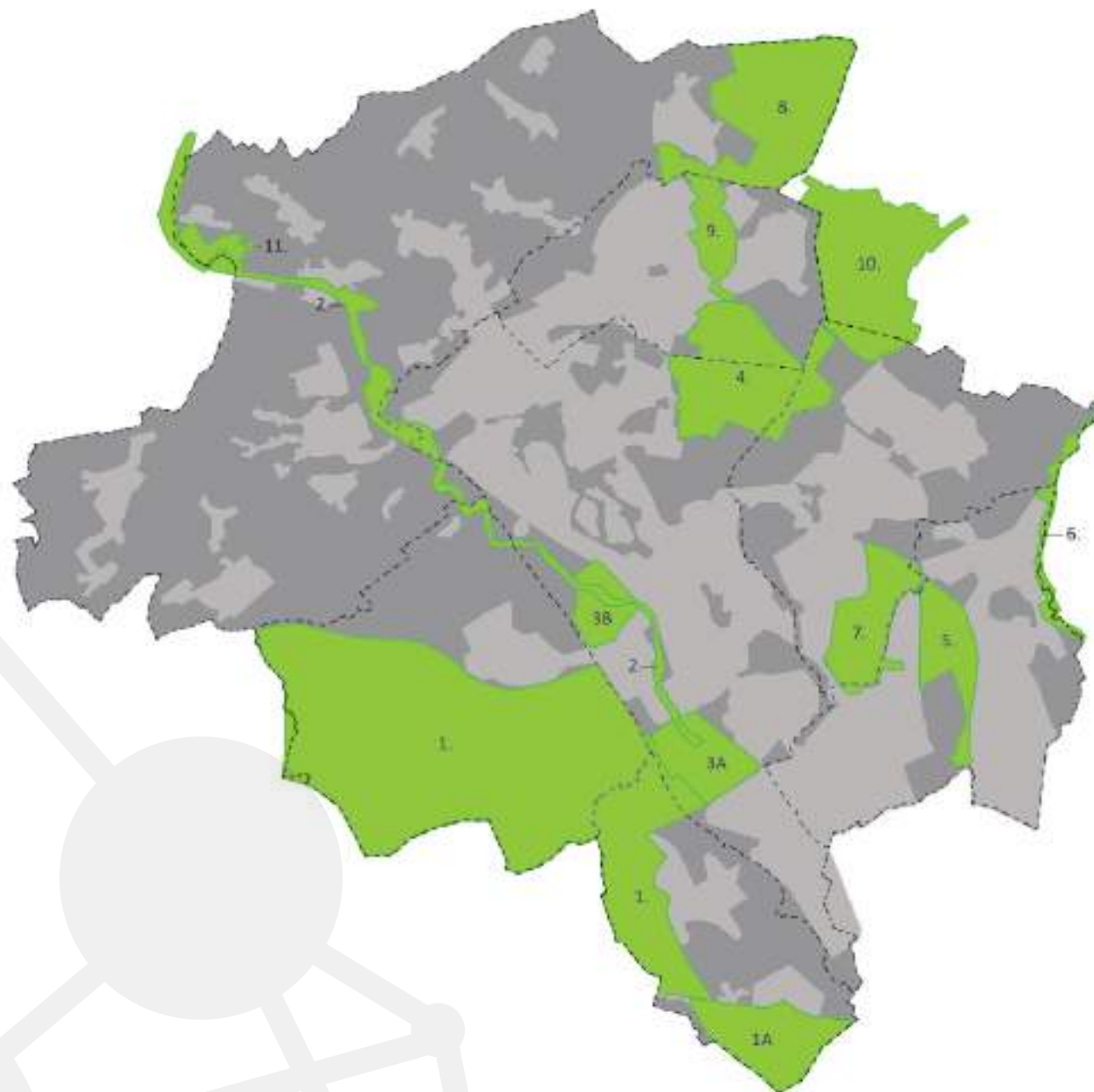
Wat Zuid-Limburg als toeristisch-recreatieve bestemming uniek maakt is de nabijheid van zowel stedelijke als landschappelijke topkwaliteiten in een internationale context. De recreant en toerist in Zuid-Limburg heeft zowel de geneugten van de stad als het land steeds binnen handbereik. Binnen de regio Parkstad geldt dit net zo. Het stedelijk gebied biedt intensieve leisure, stedelijke parken, cultuurvoorzieningen en verschillende grote evenementen, terwijl op een steenworp afstand het landelijke gebied wordt gekenmerkt door extensieve leisure, het Zuid-Limburgse landschap en kleinschaligheid. Kwaliteiten en voorzieningen die voor alle inwoners van stedelijk én landelijk Parkstad goede recreatiemogelijkheden bieden en daarmee een complementair geheel vormen. De nabijheid van beide gebieden op zo'n korte afstand van elkaar willen we dan ook volop vanuit toeristisch-recreatief oogpunt benutten, zowel voor de inwoners als voor bezoekers van Parkstad. In dit Ontwikkelprogramma zetten we daar sterk op in.

Financiën

Voor verschillende (grotere) projecten uit dit Ontwikkelprogramma zijn al financiële besluiten genomen danwel worden dit najaar genomen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Leisure Lane, het Experience Center, de voucherregeling en Knopen Lopen. Voor de andere acties van het Ontwikkelprogramma wordt voor programmatische en overkoepelende onderdelen via de Bestuurscommissie Economie & Toerisme budget gereserveerd en voor projecten of programmaonderdelen op gebiedsniveau via de gemeenten.

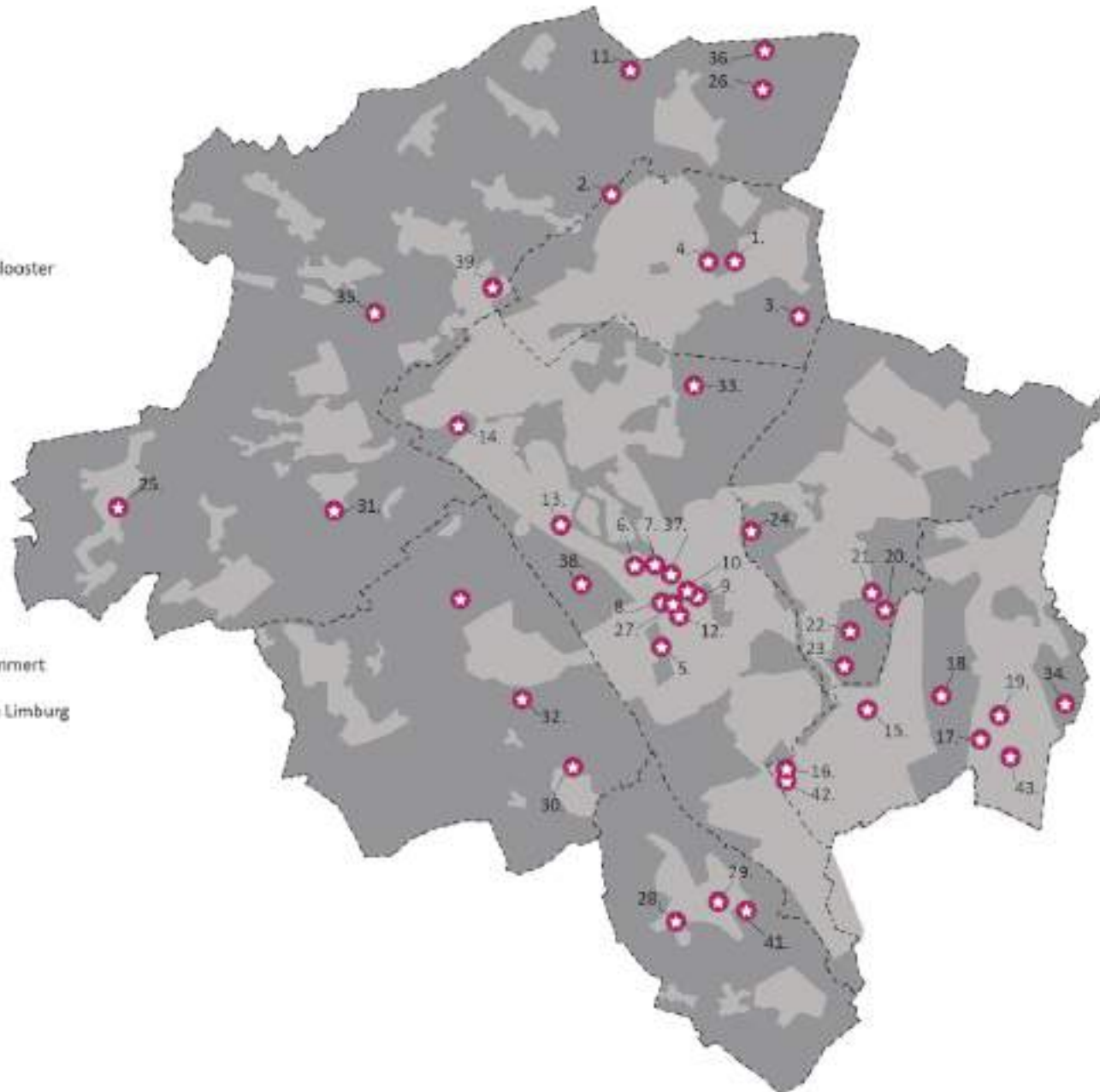
LEGENDA GROENGEBIEDEN ●

- 1 Land van Kalk
- 1A Vliengendael en Baenheide
- 2 Geleenbeekdal
- 3A Imstenraderbos
- 3B Landgoed Ter Worm
- 4 Brunsummerheide
- 5 Anstelvallei
- 6 Wormdal
- 7 Strijthagon
- 8 Schinveldse Bossen
- 9 Schutterspark
- 10 Teverener Heide
- 11 Stammenderbos

LEGENDA ATTRACTIES

1. BloteVoetenPark + Park Het Plateau
2. Clemensdomein
3. Golfclub Brunsummerheide
4. Schutterspark
5. Hoeve De Aar
6. Kinderstad Heerlen
7. Nederlands Mijnmuseum
8. Parkstad Limburg Theaters (Heerlen)
9. Luciushof / Twee Gezusters / Savelbergklooster
10. Schunck
11. Kasteel Etzenrade
12. Thermanmuseum
13. Woonboulevard Heerlen
14. Kasteel Hoensbroek
15. Botanische Tuin Kerkrade
16. Leisure Dome Kerkrade
17. Museumplein Kerkrade
18. GaiaZOO
19. Parkstad Limburg Theaters (Kerkrade)
20. HuB Kerkrade
21. Kasteel Strijthagen / ArtLand
22. Mondo Verde
23. Megaland
24. SnowWorld Landgraaf
25. Slot Schaesberg
26. Boerderij- en Heemkundemuseum Schimmert
27. Nonke Buusjke
28. De Vondst: Centrum voor Archeologie in Limburg
29. Miljoenenlijn / ZLSM
30. Museum de Schat van Simpelveld
31. Wijngoed Fromberg
32. Kasteel Wijnandsrade
33. Kunrader Steengroeve
34. Brunsummerheide (entree)
35. Abdij Rolduc
36. Alfa Bierbrouwerij / Proeflokaal
37. Zweefvliegveld (ELZC)
38. Maankwartier
39. Kasteel TerWorm
40. Kasteel Amstenrade
41. Golf & Country Club Hoenshuis
42. Klooster Loreto / Huize Damiaan
43. Parkstad Limburg Stadion
44. Schacht Nuland

WE BOUWEN VOORT OP DE INGESLAGEN WEG

Sinds de komst van de grote dagattracties aan het begin van deze eeuw, is de vrijetijdseconomie in Parkstad tot leven gekomen. Hoewel er de laatste jaren geen grote nieuwe attracties zijn bijgekomen, dienen zich wel regelmatig initiatiefnemers aan en zijn de investeringen beloond met de winst van de WTTC Award in 2016. Daarnaast zijn recent een aantal structuurbepalende projecten afgerond. Zo heeft de Buitenring er voor gezorgd dat veel van de toeristische attracties beter ontsloten worden en heeft het centrum van Parkstad met het Maankwartier een van de aantrekkelijkste en meest onderscheidende stationsomgevingen van Nederland en de Euregio gekregen, die zorgt voor een enorme opwaardering van de eerste indruk van de treinreiziger die in Parkstad arriveert. Ook is er een aantrekkelijk aanbod ontstaan qua cultuur en evenementen in de regio, met onder andere het Parkstad Limburg Theater, Pinkpop, Cultura Nova, de murals, schrit_tmacher, WMC en de Parade.

De aanwezigheid van de grote en kwalitatief sterke dagattracties, het grote culturele aanbod en de interessante landschappelijke kwaliteiten van gebieden als het Land van Kalk, de Brunsummerheide, het Geleenbeekdal en de Schinveldse bossen bieden een complementair aanbod aan andere delen van Zuid-Limburg, wat maakt dat de regio zich sterk onderscheidt ten opzichte van andere regio's in Nederland en de Euregio. Ook is er een grote potentiële doelgroep recreanten en toeristen (meer dan 30 miljoen mensen) op een reistijd van minder dan 2 uur. Dat maakt dat de regio in trek is bij initiatiefnemers.

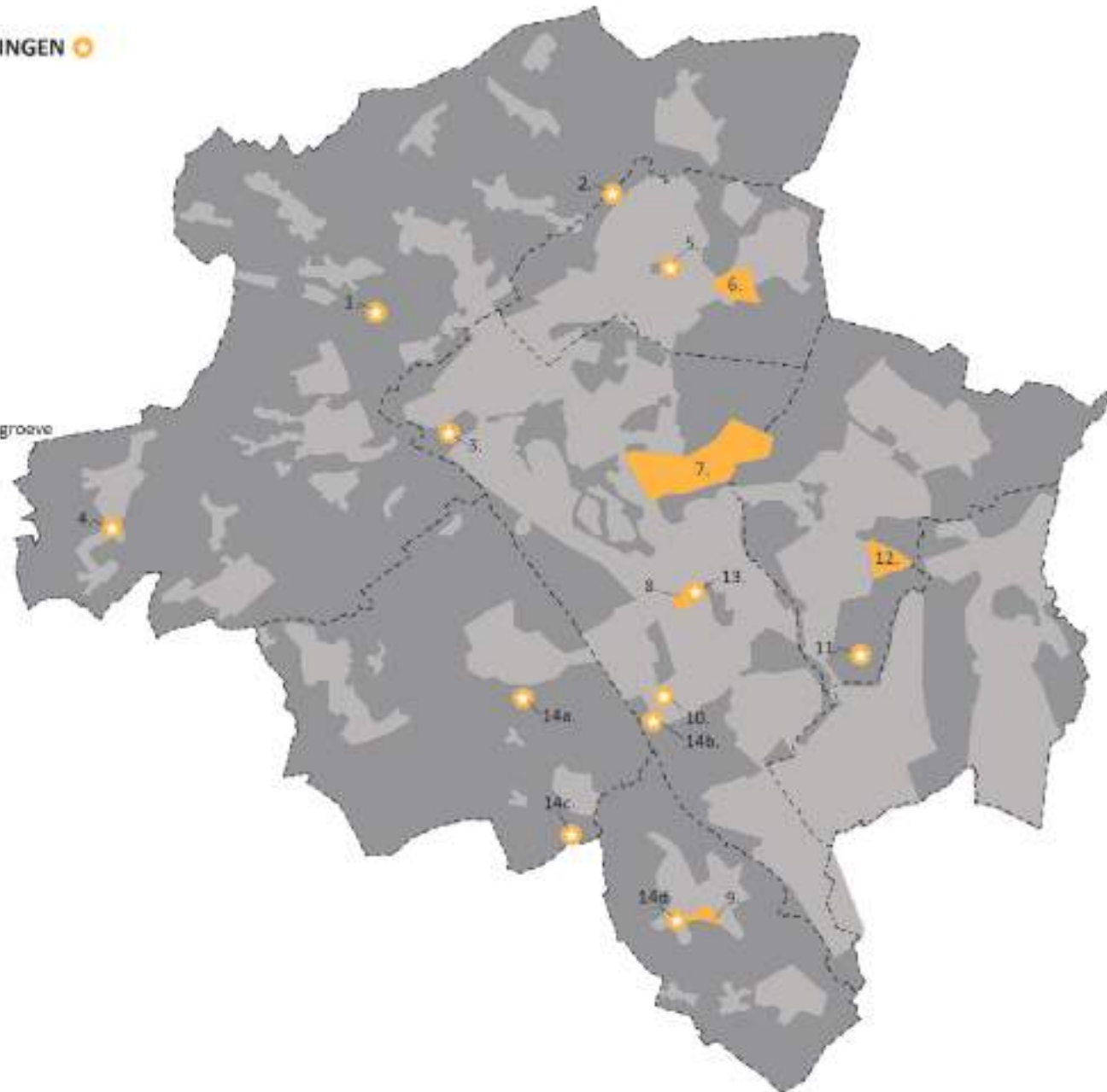
Aan de andere kant is Parkstad nog altijd onderontwikkeld als verblijfsbestemming en kan de samenwerking tussen de verschillende partijen die actief zijn op het gebied van toerisme en recreatie worden verbeterd. In het stedelijke gebied zijn ontwikkelingsmogelijkheden voor kwalitatief goede verblijfsaccommodaties bij de grote dagattracties. In het landelijke gebied is ruimte voor kleinschalige verblijfsvoorzieningen. Ook leert de ervaring dat (nieuwe) initiatieven een grote opgave hebben in het rondkrijgen van de benodigde investeringen. Dit blijft een aandachtspunt voor de vrijetijdseconomie in de regio.

De coronacrisis heeft de toeristische sector echter hard geraakt. Verschillende partijen draaien een veel lagere omzet dan andere jaren en staan onder druk. De (aantrekkings)kracht van het toeristisch product van Parkstad staat daarmee ook onder druk. Om voort te kunnen bouwen op de toeristische ontwikkeling die Parkstad heeft doorgemaakt, is herstel van de toeristische sector na de coronacrisis cruciaal. Tegelijkertijd draait met name de verblijfsrecreatie een goede zomer als gevolg van het toegenomen binnenlands toerisme (veel verblijfsaccommodaties de gehele zomer al volgeboekt) wat kansen met zich mee brengt voor het aantrekken van nieuwe bezoekers van de regio.

LEGENDA PROJECTEN/ ONTWIKKELINGEN

- 1. Alfa Bierbrouwerij / Proeflokaal
- 2. Clemensdomein
- 3. Gebroekerbos
- 4. Reus van Schimmert
- 5. Openluchttheater
- 6. Oostflank
- 7. Groeves / Sigrano
- 8. Romeins kwartier
- 9. Spoorpark / ZLSM
- 10. Hotel De Rousch
- 11. Wilhelminaberg
- 12. Potentiële leisure ontwikkellocatie
- 13. Poppodium Nieuwe Nor
- 14a. Natuurtransferium LvK - Kunrader Steengroeve
- 14b. Natuurtransferium LvK - Mondriaan
- 14c. Natuurtransferium LvK - Mingersborg
- 14d. Natuurtransferium LvK - ZLSM

ACTIES

We faciliteren de samenwerking tussen de verschillende grote toeristische partijen, in het bijzonder op het gebied van strategische samenwerking en marketing.

Periode: Start najaar 2020

Door: Stadsregio Parkstad en Visit Zuid-Limburg

Budget: Werkbudget Bestuurscommissie Economie & Toerisme

In het verleden is met succes met de grotere toeristische marktpartijen op strategisch en marketingniveau samengewerkt om Parkstad toeristisch te ontwikkelen. Vanuit deze samenwerking werden successen geboekt met o.a. een gezamenlijke marketing voor de Duitse markt en zijn strategische adviezen opgesteld zoals het Ambitiedocument.

Een aantal partijen hebben aangegeven dat zij graag in de regio weer meer op een strategisch niveau samen willen werken. De coronacrisis, die de vrijetijdsector hard heeft geraakt, geeft ook aanleiding om te bezien of vanuit deze samenwerking acties kunnen worden ondernomen die bijdragen aan het herstel voor deze partijen. De exacte invulling en wijze waarop dit vorm te geven zal in een overleg met toeristische partijen worden besproken.

We stimuleren de verdere ontwikkeling en innovatie van toeristisch ondernemerschap door ondernemers met elkaar te verbinden en hen financieel te ondersteunen met een voucherregeling.

Periode: 2020 t/m 2023

Door: Stadsregio Parkstad

Budget: Voucherregeling

De toeristisch-recreatieve sector is in de afgelopen periode door de coronacrisis hard geraakt. Verschillende ondernemers zijn echter door deze situatie ook gestart met nieuwe initiatieven en samenwerkingen. De voucherregeling van stadsregio Parkstad en Provincie Limburg, gericht op samenwerking en innovatie bij het mkb, zal ook ingezet worden voor mkb-bedrijven uit de toeristisch-recreatieve sector. Daarbij wordt afstemming gezocht met regelingen die vanuit Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) en LIOF zijn of worden uitgezet.

WE MAKEN DE IDENTITEIT VAN PARKSTAD BELEEFBAAR

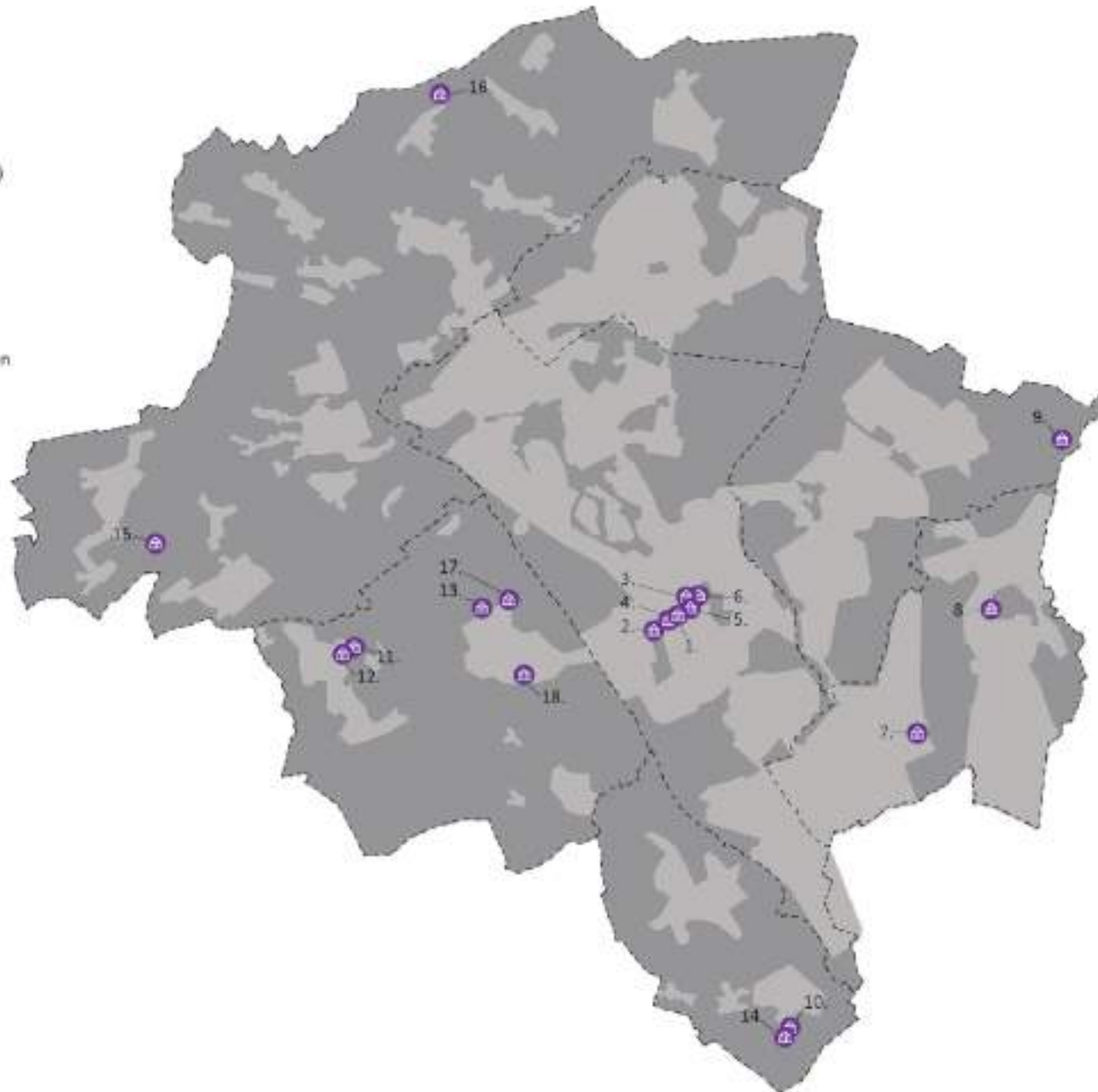
De regio heeft een identiteit die sterk onderscheidend is ten opzichte van andere Nederlandse regio's. Door de sociaaleconomische problemen die als gevolg van de mijnsluitingen zijn ontstaan, is de focus helaas vaak erg negatief. Terwijl dit maar een deel van het verhaal is. De regio is voortdurend in transitie geweest, waardoor er veel unieke verhalen te vertellen zijn uit de Romeinse Tijd, de Middeleeuwen, de Mijnperiode, de Slooptijd en de "nieuwe lente", die rond het jaar 2000 is begonnen met de groei van de vrijetijdseconomie. Deze verhalen willen we meer naar voren brengen, zodat zij een duidelijke bijdrage gaan leveren aan de (toeristische) identiteit van Parkstad en Zuid-Limburg. Het Experience Center, dat Visit Zuid-Limburg medio 2021 opent in het Maankwartier, wordt het knooppunt voor deze verhalen. Van daaruit worden bezoekers en inwoners geïnspireerd, krijgen zij meer te weten over de regio en worden zij verleid om de regio te verkennen. Zo worden bijvoorbeeld bezoekers die geïnteresseerd zijn in de Romeinse Tijd verleid om naar het Romeins Kwartier in Heerlen te gaan, Bocholtz te bezoeken voor haar Romeins verleden of Romeins te dineren bij Villa de Proosdij in Klimmen.

Er zijn echter nog verschillende slagen te maken als het gaat om het beleven van de verhalen. De verhalen zijn wel impliciet beleefbaar door de verschijningsvorm van het landschap en door de aanwezigheid van cultureel erfgoed. Maar we willen de verhalen echter ook meer expliciet beleefbaar maken, door deze actief te vertellen. Hierbij willen wij ook inwoners van de regio betrekken. Veel inwoners hebben bijvoorbeeld een sterke binding met het verhaal over het recente mijnbouwverleden, en kunnen hier voor anderen interessante verhalen over vertellen. Door landschap, erfgoed en verhalen aan elkaar te verknopen kan een logische samenhang gecreëerd worden voor zowel de inwoner als de bezoeker.

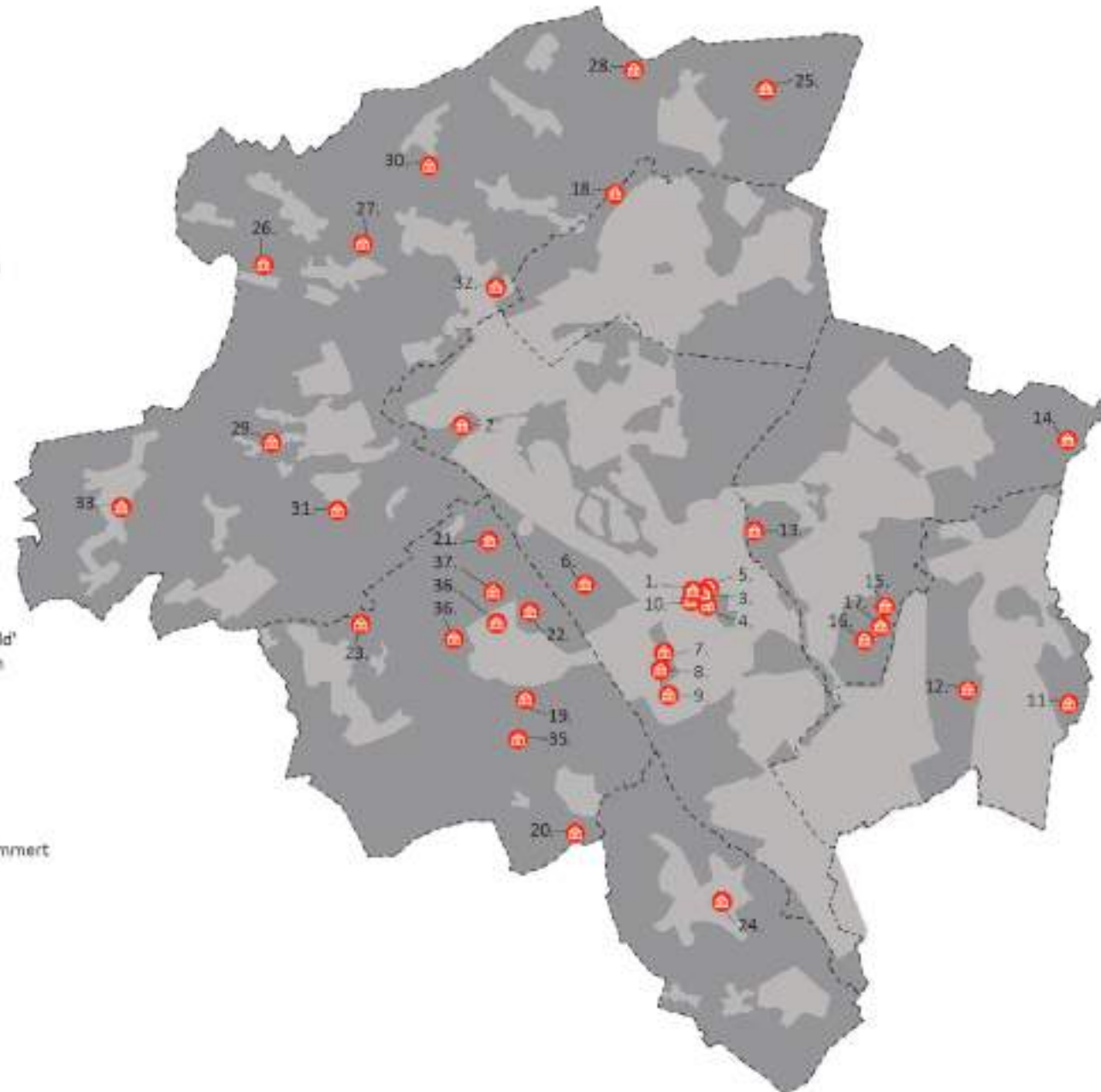
LEGENDA ROMEINSE TIJD

1. Thermenmuseum
2. Romeinse kelder
3. Coriovalliumzuil
4. Via Belgica Bank (exacte locatie bepalen)
5. Luclushof
6. Mural 'Romeinen' Quatro Cinema
7. Villa Kaalheide-Krichelberg
8. Villa Holzkuil
9. Romeins dorp Rimborg
10. Vleengendaal
11. Villa de Proosdij / Romeinse tuin
12. Sint Remigiuskerk / Romeinse wachttoren
13. Villa Voerendaal - Ten Hove
14. Sarcofaag Simpelveld
15. Archeologisch rustpunt Aalbeek
16. Plateau van Doenrade
17. Kunstwerk 'De dame van Voerendaal'
18. Zuilvondst Via Belgica

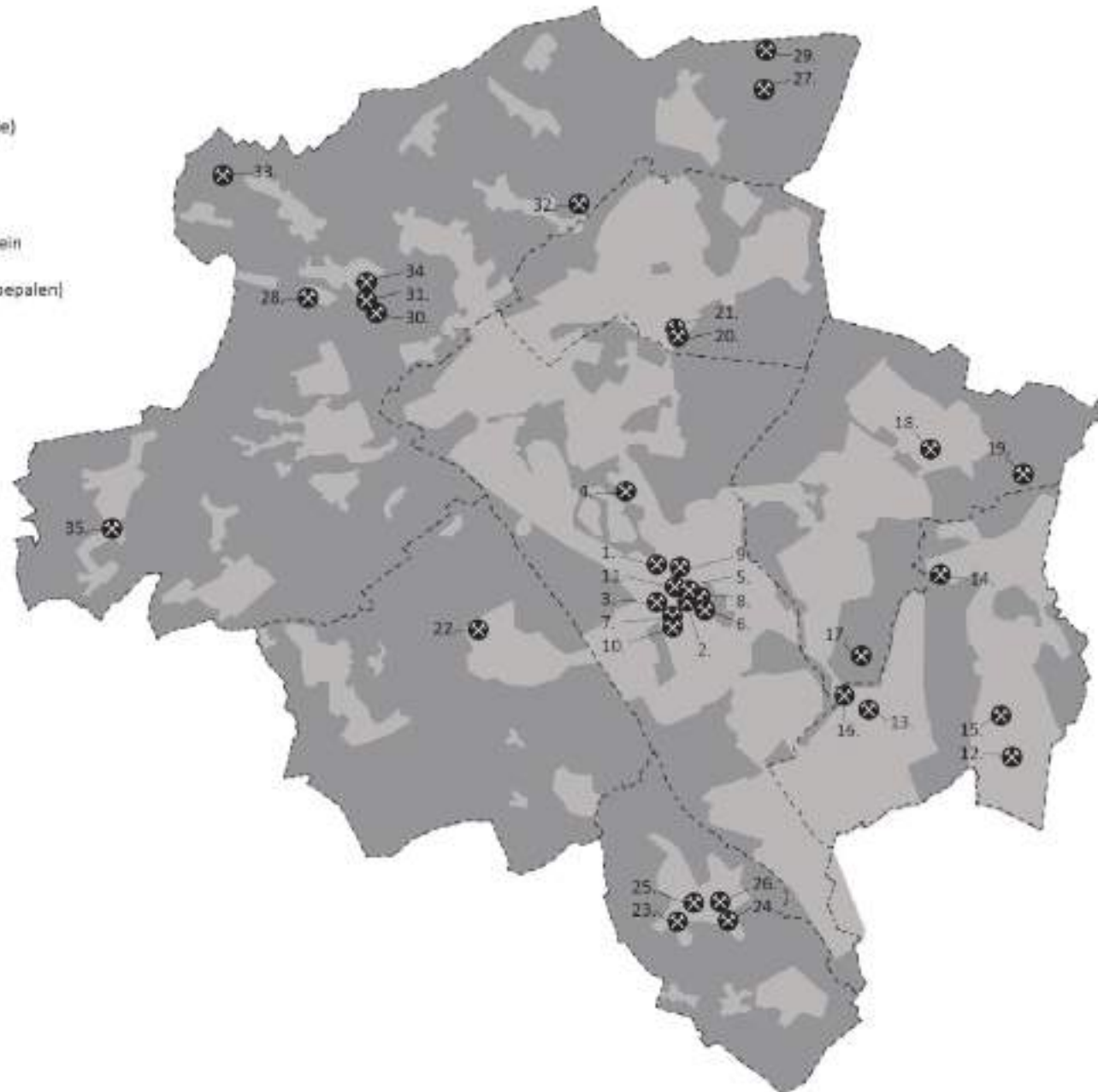
LEGENDA MIDDELEEUWEN 🏰

1. Scheimentoren
2. Kasteel Hoensbroek
3. Sint Pancratiuskerk
4. Savelbergklooster
5. Walmuur + Landsfort Herle
6. Kasteel TerWorm
7. Weltermolien
8. De Loorenhof / Huis De Doom / Bakhuis
9. Auberge de Rousch
10. D'r Kueb va Heerle
11. Abdij Rolduc
12. Kasteel Erenstein
13. Slot Schaesberg
14. Beschermd dorpsgezicht Rimburg
15. Kasteel Strijthagen
16. Landgoed Overste Hof
17. Natuurgebied Strijthagen
18. Clemensdomein
19. Kunrader Steengroeve
20. Herberg de Bernardushoeve
21. Kasteel Rivieren
22. Kasteel Cortenbach
23. Hoeve Huiskershof
24. Klooster / Museum 'Schat van Simpelveld'
25. Schansen en motten Schinveldse Bossen
26. Kasteel Terborg
27. Fabritiushuis
28. Kasteel Etzenrade
29. Beschermd dorpsgezicht Tenstraten
30. Kasteel Doerrade
31. Kasteel Wijnandsrade
32. Kasteel Amstenrade
33. Boerderij- en Heemkundemuseum Schimmert
34. Laurentiuskerk
35. Beschermd dorpsgezicht Winthagen
36. Kasteel Hooren
37. Kasteel Puth

LEGENDA MIJNTIJD ☒

1. Schachtgebouw ON
2. Nederlands Mijnmuseum (nieuwe locatie)
3. Parkstad Limburg Theaters
4. Mijnkolonie Beersdal
5. Mijnarchitectuur
6. Begraafplaats Akerstraat
7. Mijschool / Ambachtsschool Hesseleplein
8. Escape Room 'The Mines'
9. Murals thema 'Mijnen' (exacte locaties bepalen)
10. ABP / APG tuin
11. Joodse Synagoge
12. Schacht Nulland
13. Botanische Tuin Kerkrade
14. Mijnkolonie De Hopel
15. Standbeeld D'r Joop
16. Mijnmonument Mijnlamp Vredeshofje
17. Wilhelminaberg
18. Mijnkolonie Lauradorp
19. Watertoren Rimborg
20. NAVO JFC HQ / Schatwiel
21. Standbeeld D'r Koelpiet
22. Mijnkolonie Laurentiusplein
23. Mijloenenlijn / ZLSM
24. Koeltoren Brikettenfabriek
25. Gasstation van Limegas
26. Historisch Monument
27. Nonke Buusjke
28. Stroopfabriek Canisius-Henssen
29. Zweefvliegveld (ELZC)
30. Alfa Bierbrouwerij
31. Muldersplas
32. Feldbissbreuk
33. Plinthos
34. Mariakapel
35. Reus van Schimmert

ACTIES

We realiseren een Experience Center met (historische) verhaallijnen.

Periode: 2020 - 2024

Door: Visit Zuid-Limburg i.s.m. gemeenten en Stadsregio Parkstad

Budget: Budget voor Experience Center is reeds rond. Budget voor verhaallijnen op plekken in de regio meer beleefbaar maken is projectafhankelijk.

In het Maankwartier wordt tegenover het station een Experience Center gerealiseerd (opening medio 2021), waar bezoekers en inwoners het verhaal van Parkstad op een interactieve wijze kunnen beleven en van waaruit men verleid wordt om de regio te verkennen. Vanuit het Experience Center worden verhaallijnen opgezet rond de Romeinse Tijd, de Middeleeuwen, de Mijnerperiode, de Slooptijd en de "Nieuwe Lente". Deze verhaallijnen komen ook terug in routes en op verschillende locaties in de regio, waardoor de verhalen van Parkstad meer expliciet beleefbaar worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het cultureel erfgoed en andere parels. Ook worden ondernemers gestimuleerd om aan te haken bij deze verhalen, zodat zij bij kunnen dragen aan de beleving hiervan. Een aantal van deze verhaallijnen zullen ook voor heel Zuid-Limburg worden opgepakt.

We bieden mogelijkheden voor inwoners om bij te dragen aan trots en identiteit van het gebied

Periode: 2021 - 2024

Door: Alle partijen

Budget: Onderdeel van projecten

Toerisme stimuleert ons om, in contact met bezoekers, verhalen te vertellen over waar we vandaan komen en wie we zijn. We dragen dan actief onze waarden uit en laten zien waar we in geloven. Het contact versterkt zo ons trots, imago en onze identiteit. [Perspectief 'Bestemming Nederland 2030' - NBTC]

Van inwoners uit Parkstad wordt vaker gezegd dat zij minder trots zijn op hun gebied, nadat de identiteit en eigenwaarde een grote klap heeft gekregen door de sluiting van de mijnen en de sociaal-economische problematiek van de decennia die daar op volgde. De trots is bij veel inwoners uit Parkstad echter nog zeker aanwezig. Trots op plekken, gebieden en gebouwen in hun eigen leefomgeving. Trots op de natuur en bezienswaardigheden in de regio. Trots op de historie van de regio en de eigen identiteit. Door in alle projecten die we vanuit dit programma uitvoeren ruimte te bieden voor inwoners en ondernemers om bij te dragen, verhalen te vertellen en hun identiteit en trots te laten zien, willen we dit een podium geven. Voorbeelden van hoe dit wordt opgepakt zijn de aanpak van het Land van Kalk en het rangers-project als onderdeel daarvan, of de invulling van het Experience Center met de onderdelen 'Meet the Locals' en de podcasts.

We ondersteunen de initiatieven die genomen worden voor het stimuleren van streekproducten

Periode: 2020 t/m 2024

Door: Alle partijen

Budget: Projectafhankelijk

Binnen Zuid-Limburg worden verschillende initiatieven door ondernemers, overheden en het maatschappelijk middenveld genomen om streekproducten te stimuleren, korte ketens tussen de Zuid-Limburgse landbouw en consument te bewerkstelligen en daarmee te komen tot een regionaal voedselsysteem. Deze initiatieven dragen bij aan het versterken van de streekidentiteit en het toeristisch product. We ondersteunen deze initiatieven, daar waar dit het toeristisch product versterkt. De trekkersrol vanuit de overheden ligt bij het Middengebied, vanuit Parkstad pakken we onze rol daar waar een verbinding tussen stad en land kan worden gelegd.

WE ZORGEN VOOR EEN UITNODIGENDE WOON- EN LEEFOMGEVING

De leefomgeving vormt de fysieke basis voor de vrijetijdseconomie. Deze basis moet op orde zijn en uitnodigen tot bezoek en beweging. Zowel voor inwoners van Parkstad als voor toeristen en recreanten van buiten de regio. Toeristisch succes vraagt synergie tussen organisatie, accommodaties en omgeving. In Parkstad zijn de accommodaties sterk, maar is de omgevingsidentiteit met name in het stedelijk gebied zwak en onduidelijk. Doordat het stedelijk gebied van Parkstad bestaat uit vele kernen, die rondom de mijnbouw zijn ontstaan, ontbreekt een helder profiel en is de zichtbare omgeving vaak weinig inspirerend.

Daarnaast zijn relictten van mijnbouw- en delfstoffenwinning nog steeds nauwelijks toegankelijk. Voor het versterken van de structuur en omgevingsidentiteit is het vele groen in de regio een belangrijke asset. De parken in het stedelijk gebied en het landschap in het landelijk gebied dienen meer 'impact' te krijgen, zodat zij zich kunnen ontwikkelen tot belangrijke dragers van de omgevingsidentiteit van Parkstad.

Door het versterken van de parken en gebieden als het Land van Kalk en het Geleenbeekdal kunnen inwoners worden verleid tot het meer recreëren in eigen omgeving. Door recreanten uit Parkstad vaker dichterbij huis te laten recreëren, kan tevens een bijdrage worden geleverd aan het verbeteren van de gezondheid van inwoners door meer beweging en kan de recreatieve overdruk in delen van het Heuvelland vermindert worden.

ACTIES

We ontwikkelen een ruimtelijk totaalconcept ter versterking van de omgevingsidentiteit

Periode: 2020 - 2022

Door: Stadsregio Parkstad i.s.m. gemeenten en Visit Zuid-Limburg

Budget: Werkbudget Bestuurscommissie Economie & Toerisme en Ruimte

In samenhang met de ontwikkeling van een regionaal afstemmingskader voor de omgevingsvisie en voortbouwend op de ambities uit 'Avontuurlijk Parkstad', wordt een ruimtelijk concept ontwikkeld om de omgevingsidentiteit van Parkstad herkenbaarder te maken. De parken en het landschap worden daarin de belangrijkste dragers. In het concept is aandacht voor het ontwikkelen en positioneren van de grote groenstructuren (waaronder het Heidenatuurpark, Geleenbeekdal en het Land van Kalk), het versterken van de relatie van stedelijke deelgebieden met het landschap, het verbeteren van de recreatieve invulling van stad-land-zones en de afwisselende beleving van de verschillende gebieden. Daarin is ook aandacht voor minder bekende plekken ('verborgen parels') die juist voor inwoners van grote waarde kunnen zijn.

We zetten het IVN-programma 'Gastheer van het Landschap' op in Parkstad

Periode: 2021 – 2022

Door: Stadsregio Parkstad en gemeenten i.s.m. IVN

Budget: Werkbudget Bestuurscommissie Economie & Toerisme

Toeristische ondernemers gaan we een programma aanbieden om 'Gastheer van het Landschap' te worden. Als Gastheer van het Landschap weet je wat er in jouw omgeving interessant, zichtbaar en te beleven is op het gebied van natuur, landschap en cultuur. Je kent de verhalen achter je gebied en objecten in de buurt en weet hoe je ze kan doorvertellen aan je gasten. Tijdens het programma wissel je ervaringen uit en ontwikkel je alle benodigde vaardigheden.

WE VERBETEREN DE TOERISTISCH-RECREATIEVE VERBINDINGEN

De bereikbaarheid van de regio en van verschillende toeristische attracties is de afgelopen jaren voor het autoverkeer sterk verbeterd dankzij de realisatie van de binnen- en buitenring. Onder de naam 'Leisurering' wordt daarnaast ingezet op het aankleden van de Buitenring en N281, waardoor de toeristische uitstraling van Parkstad zichtbaar wordt langs de weg en de weg een attractie op zich wordt. Vanuit de Leisurering is de visuele ervaring aantrekkelijk en verrassend en is de ontsluiting gemakkelijk en comfortabel. Op de Buitenring zijn diverse initiatieven van deze aankleding in 2018 reeds geplaatst. Ook wordt samen met toeristische ondernemers gekeken of zij zich kunnen presenteren door middel van een "etalage" langs de Buitenring of N281. Begin 2020 zal ook de toeristische bewegwijzering op beide wegen worden aangebracht.

Voor de fietser en wandelaar is er echter nog veel ruimte voor verbetering. Een aantal projecten om dit te verbeteren zijn al gestart. Zo wordt met de Leisure Lane een nieuwe recreatieve noord-zuid route ontwikkeld, die tevens de diversiteit van groen, natuur, stad, historie, mijnverleden en toeristische attracties laat zien en fysiek met elkaar verbindt. Verder is deze verbinding een schakel in het netwerk van internationale fietsroutes, doordat het via de Kalkbaan aan de Duitse Vennbahn verbonden wordt en via de Westelijke Mijnstreek naar het Belgische Kolenspoor zal gaan lopen.

Daarnaast ligt met het Heuvelland een zeer populair gebied voor recreatieve fietsers om de hoek. Om recreanten en bezoekers te verleiden ook andere delen van Zuid-Limburg, zoals Parkstad, te bezoeken is het van belang dat er een goede fietsinfrastructuur ontstaat die het Heuvelland en de Leisure Lane met elkaar verbindt. Daarbij wordt gestreefd naar drie verbindingen. De noordelijke verbinding vanuit Valkenburg wordt via de Beekdaelenroute aangesloten op de

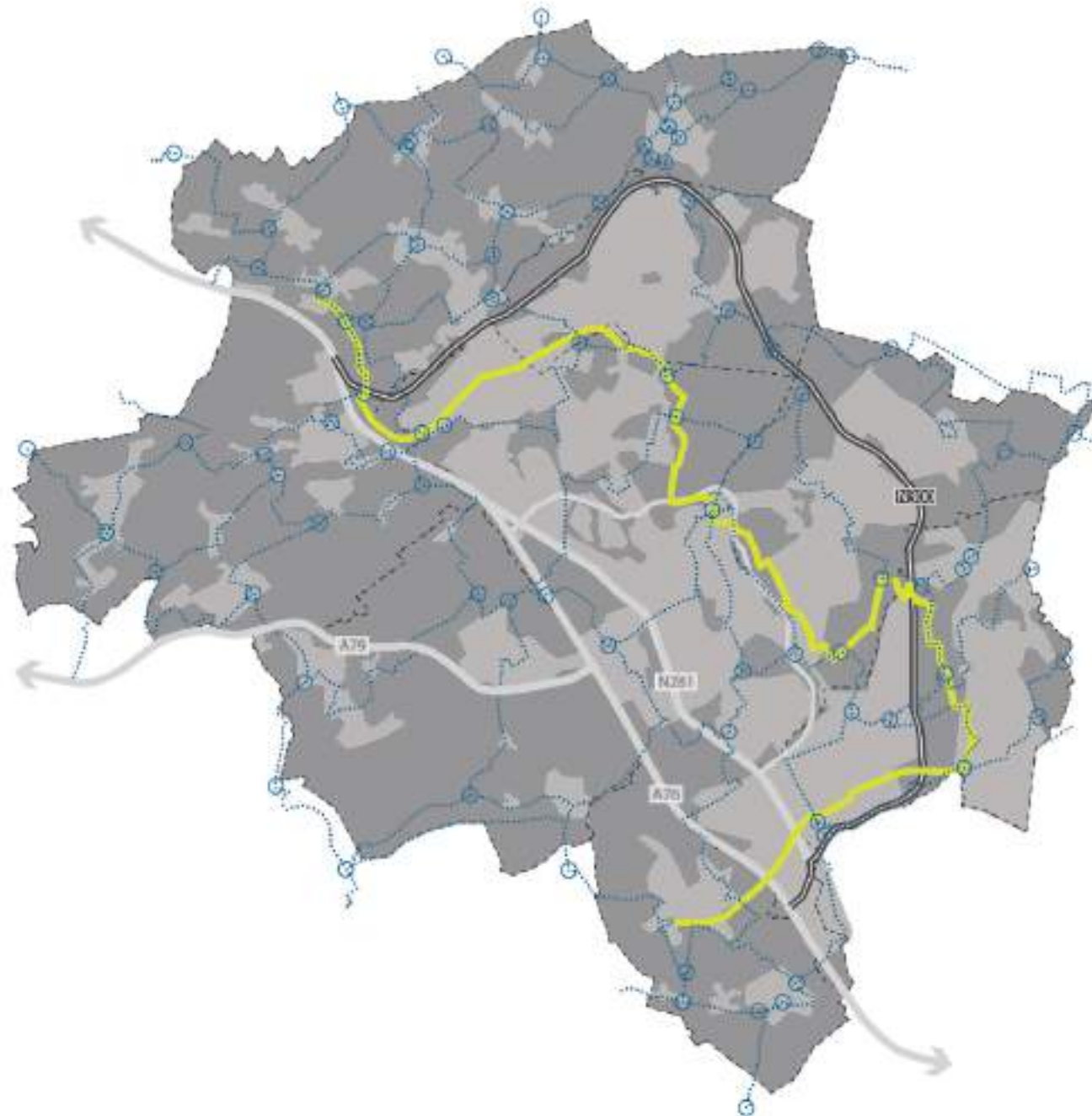
Leisure Lane. De middelste verbinding loopt via de te realiseren fietsverbinding van het Geul (Wijlre), via Ubachsberg, naar het Geleenbeekdal bij Mondriaan in Heerlen. Hoe vanuit daar de verbinding wordt gelegd naar de Leisure Lane dient nog te worden gezien. Voor de zuidelijke verbinding is de wens om een fietsverbinding te creëren van Gulpen, via Eys naar Simpelveld om daar aan te sluiten op de Leisure Lane bij de stationsomgeving van Simpelveld.

Door deze verbindingen kunnen fietsers tevens verleid worden om in het landelijk gebied van Parkstad te recreëren, dat door de aanleg van deze fietsverbindingen meer centraal in de recreatieve fietsstructuur komt te liggen. Op langere termijn is het wenselijk om te kijken of vanuit de Leisure Lane ook verbindingen oostwaarts gecreëerd kunnen worden. Binnen Parkstad is er een groot tekort aan samenhangende wandelroutes en wandelknooppunten. Voor heel Zuid-Limburg wordt gekeken naar de invoering van het wandelknooppuntensysteem 'Knopen Lopen'. Door middel van het 'Knopen Lopen' kan het recreëren in de eigen leefomgeving worden gestimuleerd, doordat er in de buurt van ieders woning een wandelroute loopt die de verschillende aantrekkelijke delen van de leefomgeving met elkaar verbindt.

FIETSRECREATIE

- fietsroutes
- ⊙ fietsknooppunten
- Leisure Lane
- N300/ Bultenring

ACTIES

“We verbeteren de toeristisch-recreatieve verbindingen voor de wandelaar, fietser en automobilist”

Voor de wandelaar realiseren we het routenetwerk 'Knopen Lopen' op Zuid-Limburgse schaal

Periode: 2020 - 2021

Door: Visit Zuid-Limburg, gemeenten en provincie

Budget: Via gemeentelijke budgetten

Visit Zuid-Limburg verzorgt al sinds 2005 de coördinatie van het onderhoud van alle bewegwijzerde wandel-, fiets-, MTB- en ruiterroutes in Zuid-Limburg. De werkzaamheden zijn ondergebracht bij de afdeling Routepunt.

In 2016 hebben de ondernemers en gemeenten, vertegenwoordigd in het bestuur van Visit Zuid-Limburg de directie van Visit Zuid-Limburg gevraagd te onderzoeken of het mogelijk is om de bestaande bewegwijzering van wandelpaden met de bekende gekleurde paaltjes om te zetten in een systeem met knooppuntnummers, naar analogie van het knooppuntensysteem bij fietspaden. Voordelen van Knopen Lopen zijn o.a. dat wandelaars zelf routes kunnen samenstellen en ter plekke kunnen aanpassen, dat het gemakkelijk digitaal aan te bieden is en dat het bovendien goedkoper in onderhoud is. Met Knopen Lopen ontstaat een samenhangend wandelroutenetwerk in Zuid-Limburg, dat aansluit op de netwerken in Midden-Limburg, België en Duitsland.

'Knopen Lopen' wordt gefinancierd door de gemeenten en de provincie. Voorwaarde voor uitvoering is dat alle gemeenten hun bijdrage beschikbaar stellen. Dit is voorzien in het najaar van 2020, zodat de aanbesteding en uitvoering in 2021 kan starten.

Voor de fietser ontwikkelen we de Leisure Lane met goede aansluitende verbindingen

Periode: 2020 – 2022 (Leisure Lane) en 2020 – 2024 (aansluitingen)

Door: Provincie, IBA en gemeenten

Budget: Reeds bestemd bij gemeenten, Provincie en IBA

De Leisure Lane wordt voor het langzaam verkeer de belangrijkste noord-zuid-route door Parkstad. De Leisure Lane is een attractie op zichzelf. De Leisure Lane wordt de schakel in het internationale netwerk van lange afstand fietsroutes tussen de Duitse Vennbahn en het Belgische kolenspoor. Het is een aantrekkelijk fietspad door de hele regio waarmee je het landschap en de cultuur in de regio kunt beleven. Het maakt parken binnen het stedelijke gebied toegankelijk en het verbindt stedelijke functies en de attracties in Parkstad op een vloeiende manier.

De Leisure Lane wordt met bestaande en nieuwe fietsroutes verbonden met onder andere het Heuvelland, de stad en regio Aken en de Westelijke Mijnstreek. Aan de noordzijde wordt de verbinding gelegd door de nieuwe Beekdaelenroute, vanuit het midden van de Leisure Lane zal met de fietsverbinding Parkstad-Heuvelland een aantrekkelijke nieuwe fietsverbinding gecreëerd worden, die via Ubachsberg tussen Heerlen en Wijlre zal gaan lopen. Aan de zuidzijde zal het station van Simpelveld als belangrijk fietsknooppunt gaan fungeren. Daarnaast vormt de spoorverbinding van de Miljoenenlijn een toeristisch-recreatief unieke verbinding tussen het Heuvelland en Parkstad. Behoud en instandhouding van deze bijzondere verbinding is daarbij van belang.

Voor de automobilist benutten we de Leisure Ring als etalage van de attracties

Periode: 2020-2024

Door: Stadsregio Parkstad

Budget: Resterend budget Leisure Ring

Om de Buitenring ook in het kader van de Leisureontwikkelingen in de regio een functie te geven, wordt deze ingezet worden als ultieme 'bewegwijzering' van attractie naar attractie en van Park Gravenrode naar de landelijke gemeenten binnen Parkstad. De uitdaging is om deze 'bewegwijzering' op een innovatieve en duurzame manier vorm te geven, zodat de Leisure Ring ontstaat. Zodanig dat iedereen die er ooit geweest is, zich herinnert hoe deze Leisure Ring uitziet. Twee pilots zijn inmiddels in gebruik genomen, de verlichte vangrail op een deel van de route en de accentuering van de Roode Beek. Daarnaast zijn kunstwerken aangebracht zoals het spoorviaduct met verwijzing naar de Miljoenenlijn.

We versterken de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van toerisme en recreatie

Periode: 2020-2024

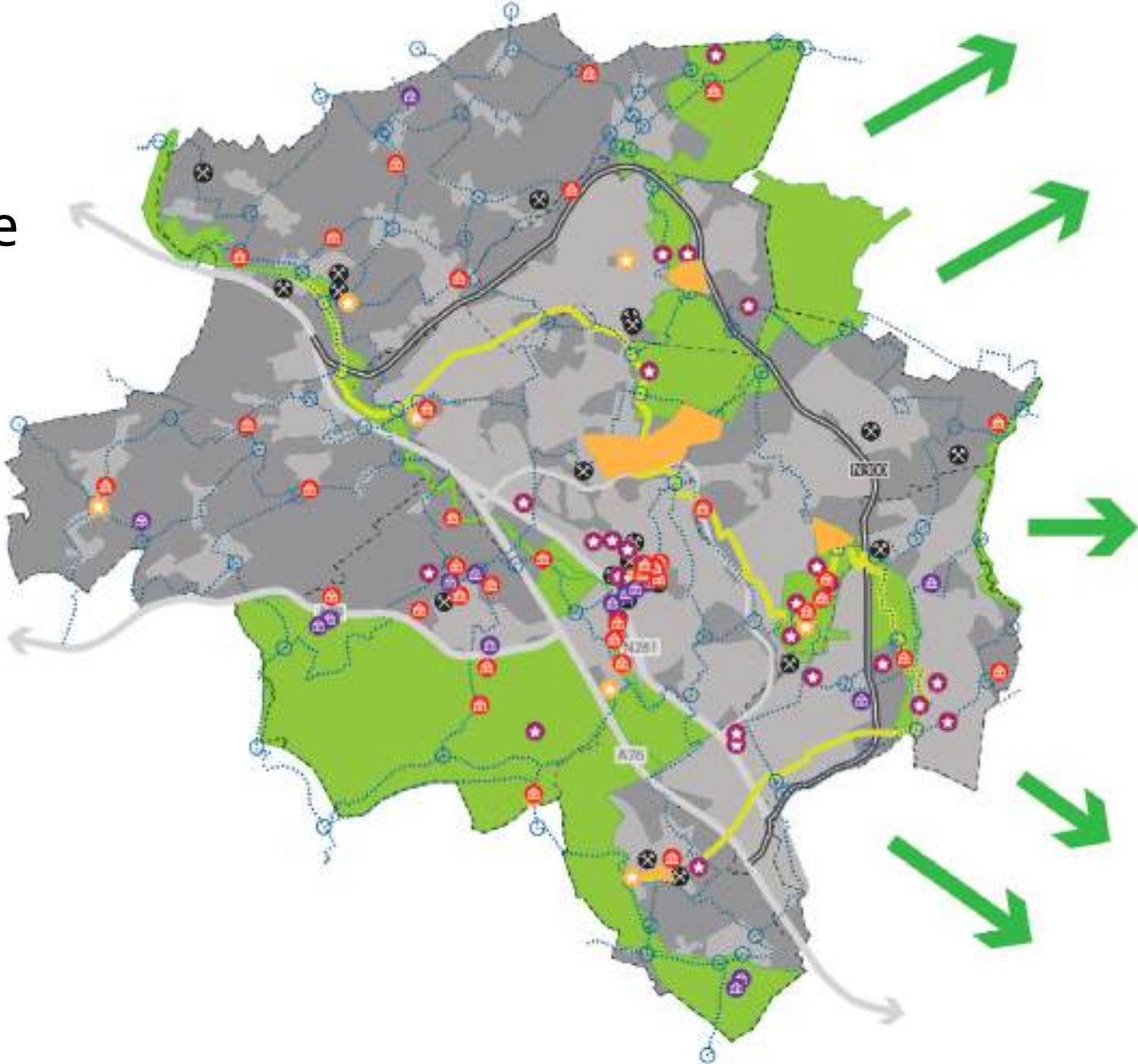
Door: Stadsregio Parkstad

Budget: Projectafhankelijk

Recreatie en vrije tijdsbesteding is één van de belangrijkste redenen voor grensoverschrijdend verkeer tussen beide zijden van de grens. Door veel inwoners van Parkstad wordt geregeld een bezoek gebracht aan het centrum van Aken, terwijl bij plekken als de GaiaZOO, de Woonboulevard en Rodaboulevard ook veel Duitsers en Belgen zijn te vinden. In de komende jaren willen we de grensoverschrijdende samenwerking en verbindingen op het gebied van toerisme en recreatie versterken en verdiepen. Op dit moment worden verschillende acties ondernomen om de verbinding tussen de gebieden te versterken. Zo legt de Kalkbaan de (fiets)verbinding tussen de Vennbahn en Leisure Lane, maar ook wordt in het kader van de Regio Deal een project opgezet om inwoners van Parkstad en de regio Aken meer de grens over te laten gaan voor theaterbezoek.

Totaalkaart Vrijetijdseconomie Parkstad

Stadsregio Parkstad Limburg

Kloosterweg 1
6412 CN Heerlen
Postbus 200
6400 AE Heerlen
+31 45 570 01 23
www.parkstad-limburg.nl

© stadsregio Parkstad Limburg, september 2020